

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN GÜÇLENDİRİLMESİ
PROJESİ)

PAZARLAMA VE PERAKENDE

RÜCU

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşılabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. RÜCU	3
1.1. Rücunun Tanımı ve Önemi	3
1.2. Rücu İçin Neler Yapılır?	4
1.3. Hasar Verenin Tespiti	4
1.4. Tebligat (Hasar Verene)	5
1.5. Yönetmelikler	11
UYGULAMA FAALİYETİ	200
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	20
2. HASAR VEREN İLE GÖRÜŞME	22
2.1. Hasar Verenin Ödeme Durumu	22
2.2. Halefiyet İlkesinin Amacı ve Faydası	23
2.3. Rücu İşlemleri ve Hasar Verme İle İlgili Program Örneği	25
2.3.1. Rücu Tarafları	26
2.3.2. Rücu Dosyasının Hikayesi	28
2.3.3. Rücu Belge Bilgileri	29
UYGULAMA FAALİYETİ	30
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	31
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	34
3. HASARIN TAHSİLİ	34
3.1. Hasar Verenden Tahsil	34
3.2. Sigorta Şirketinden Tahsil	35
3.3. Hukuken Tahsil	36
UYGULAMA FAALİYETİ	37
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	38
MODÜL DEĞERLENDİRME	40
ÖNERİLEN KAYNAKLAR	44
KAYNAKÇA	45

AÇIKLAMALAR

KOD	343FBS018
ALAN	Pazarlama ve Perakendecilik
DAL/MESLEK	Sigortacılık
MODÜLÜN ADI	Rücu
MODÜLÜN TANIMI	Sigortada hasara sebep olan kişilerle hasar ödemelerinin yapılabilmesi gibi bilgileri kapsar.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	
YETERLİK	Hasar (Rücu etmek)
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç: Gerekli ortam sağlandığında, rücu işlemlerini yapabileceksiniz. Amaçlar: 1. Rücu hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz. 2. Hasar veren ile görüşme yapabileceksiniz. 3. Hasar ödemesini tahsil edebileceksiniz
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Ortam: Sınıf ortamı veya büro ortamında uygulamalı yapılmalıdır. Donanım: slayt, bilgisayar ve projeksiyon
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Her öğrenme faaliyeti sonunda modülde verilen ölçme araçları ile ulaştığınız bilgi düzeyinizi kendi kendinize değerlendirebileceksiniz. Modül sonunda ise, kazandığınız bilgi ve becerileri belirlemek amacıyla öğretmeniniz tarafından hazırlanacak bir ölçme aracıyla değerlendirileceksiniz.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Kentsel yaşamla beraber toplu halde yaşamının artması insan hayatına yeni riskleri getirmiş, ayrıca insanlar ve kurumlar yaptıkları işlerden dolayı başkalarına karşı sorumlu olmaya başlamıştır. Dolayısıyla kişiler ve kurumlar kendi faaliyetlerinden dolayı hem vicdani bir yükümlülük olarak hem de başkalarına karşı verebilecekleri her türlü bedeni ve maddi zararları karşılamak amacıyla bu risklerini de teminat altına alma gereği duymuşlardır.

Sorumluluk üçüncü şahısların zarar görmesinden doğan bir husustur. Bir başkasına verdiği zarardan dolayı tazminat ödemek zorunda kalan herkes sorumluluk kavramı içinde düşünülebilir. Gerçek veya tüzel kişiler ister doğrudan doğruya, ister kullandıkları kimselerin hareketleri dolayısıyla 3. şahıslara bedeni veya maddi zarar verebilirler. Bir kimsenin dikkatsizliği, ihmali ile meydana gelen bir hasar, bir diğer kişinin can veya mal bakımından zarar görmesine, bu zararı meydana getiren kişinin de sorumluluk altında kalmasına neden olmaktadır.

Hem sigorta ettireni hem de ilgili kişileri bu denli yakından ilgilendiren önemli bir sigorta branşında kişi ve kurumları doğru ve güvenilir bilgilerle yönlendirmek ve tercihlerinde yardımcı olmak, bu doğrultuda toplumu bilinçlendirmek mesleki olarak senin en önemli hedeflerinden biri olmalıdır.

Sevgili öğrenci okuduğuz üzere, yaptığınız ve yapacağınız tüm faaliyetlerde hasara sebep olan kişileri belirleyip ödeme bilgilerini almalısınız. Bu sebeple modülden edineceğiniz bilginin sana ve çevrendeki tüm kişilere verimli olmasını niyaz dilerim.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Rücu hakkında bilgi sahibi olabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek onlardan rücu işlemleri ile ilgili bilgi alınız.
- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek uzman şirketlerini öğreniniz.
- Bölgenizdeki sigorta acentesine giderek poliçe örnekleri alarak öğreniniz.
- Bölgesinizdeki baro ve avukatlardan bilgi ve örnek vukular alabilirsiniz.

Genel anlamıyla rücu; sigorta konusu olan şeyin, sigortalının herhangi bir kusuru veya ihmali olmaksızın, tamamen üçüncü bir şahsın eylemi nedeniyle hasara uğraması durumunda, sigortacının hasarı sigortalıya ödedikten sonra, sigortalının yerine geçmesi ve sigortalının bu hasara ilişkin olarak üçüncü şahıslara karşı tüm yasal alacakların yeni sahibi olmasıdır. sigortacı bu hakkı sigortalıyla arasında var olan sigorta sözleşmesi ile elde etmektedir.

1.1. Rücunun Tanımı ve Önemi

Sigortacı ödediği tazminat miktarınca sigorta genel şartları kapsamında hukuken sigorta ettiren yerine geçer ve ödemiş olduğu hasarı, hasarın oluşumunda sorumluluğu bulunan üçüncü şahıslardan talep edebilmektedir. rücu talebi ile karşılaşan kişi, talebe konu olan rizikoya karşı sigorta poliçesine sahipse rücu talebinin bu poliçeden karşılanmasını isteyebilir. Sigortacının bu hakkı kullanabilmesi için ilgili hasarı sigorta poliçesi şartları çerçevesinde sigortalısına ödemiş olması gerekmektedir. Yani meydana gelen hasar, sigorta teminatları dışında olmasına rağmen, sigortalıya jest olarak ödenmesi durumunda hasara sebebiyet veren üçüncü şahıslara karşı talepte bulunulamaz. Sigortacının bu hakkı elde edebilmesinin tek yasal dayanağı sigortalıyla arasında var olan sigorta sözleşmesidir. Genel olarak bu tür ödemeler tazminat niteliğinde olmadığı için sigortalının yasal haklarının sigortacıya geçmesi mümkün olmamaktadır.

1.2. Rücu İçin Neler Yapılır?

Zorunlu Trafik Sigortası motorlu araçların işletilmesi sırasında, bir kimsenin ölümüne, yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına sebebiyet vermiş olmasından dolayı, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununa göre işletene düşen hukuki sorumluluğu zorunlu sigorta limitleri çerçevesinde karşılamaktadır. Bir başka deyişle araç hareket halindeyken başkalarına verilen hasarlardan doğan sorumluluğu karşılamaktadır. Bu noktada hasar ödemesi zarara uğrayan üçüncü şahıslara yapılmaktadır. Hasarın meydana gelmesinde sigorta ettirenin ihmali ya da ağır kusuru söz konusu ise sigortacı üçüncü şahıslara hasar ödemesini gerçekleştirir ancak sigorta sözleşmesine ve bu sözleşmeye ilişkin kanun hükümlerine göre, tazminatın kaldırılmasını veya azaltılmasını sağlayabileceği oranda sigorta ettirene rücu edebilir.

1.3. Hasar Vereninin Tespiti

Sigorta ettirene başlıca şu nedenlerle rücu edilir:

- Tazminatı gerektiren olay, işletenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kasti bir hareketi veya ağır kusuru sonucunda meydana gelmiş ise,
- İşleten, yetkili makamlardan izin almaksızın düzenlenen bir yarış için Karayolları Trafik Kanunu uyarınca yapılması gereken özel bir sigortanın yapılmamış olduğunu biliyorsa veya gerekli özeni göstermesi halinde özel bir sigortanın yapılması gerektiğini bilebilecek durumda ise,
- Tazminatı gerektiren olay, aracın Karayolları Trafik Kanunu hükümlerine göre gereken ehliyetnameye sahip olmayan kişiler tarafından sevk edilmesi sonucunda meydana gelmiş ise,
- Tazminatı gerektiren olay, işletenin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin veya motorlu aracın hatırı için karşılıksız olarak kendilerine verilen kişilerin uyuşturucu veya keyif verici maddeler almış olarak aracı sevk ve idare etmeleri esnasında meydana gelmiş veya olay, yukarıda sayılan kişilerin alkollü içki almış olmaları nedeniyle aracı güvenli sürme yeteneklerini kaybetmiş bulunmalarından ileri geliyorsa,
- Tazminatı gerektiren olay, yolcu taşımaya ruhsatlı olmayan araçlarda yolcu taşınması veya yetkili makamlarca tespit edilmiş olan istiap haddinden fazla yolcu veya yük taşınması veya patlayıcı, parlayıcı ve tehlikeli maddeleri taşıma ruhsatı bulunmayan araçlarda, bu maddelerin parlama, tutuşma ve infilakı yüzünden meydana gelmiş ise,

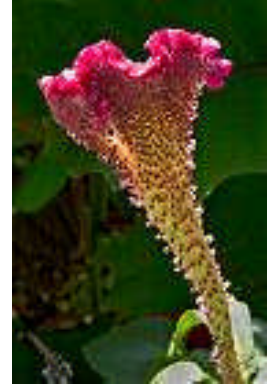

- Sigorta ettirenin, rizikonun gerçekleşmesi halinde, B.1. maddesinde belirtilen yükümlülükleri yerine getirmemesinden dolayı zarar ve ziyan miktarında bir artış olursa,
- Tazminatı gerektiren olayın aracın çalınması veya gasp edilmesi sonucunda olması halinde, çalınma veya gasp edilme olayında işletenin kendisinin veya eylemlerinden sorumlu olduğu kişilerin kusurlu olduğu tespit edilirse.

1.4. Tebligat (Hasar Verene)

Rücu olayı vuku bulduğunda taraflar aralarında birbirlerinin adres, telefon, ikametgâh gibi kimlik bilgilerini almışlardır, zaten. Hasara uğrayan olarak hasarımızın veya zararımızın tahsili için karşı tarafa yani hasar verene yazıl tebligat yapılır. Bu merci ise savcılık veya noter aracılığı ile tebligat yapılır. Koşulları görüşmek üzere durumu belirten yazı ekini tebligatta sunulmalıdır.

Aşağıda bir tebligat örneği verilmiştir. İnceleyerek kendinize uyarlayabilirsiniz.

T.C.
BAŞBAKANLIK
Hazine Müsteşarlığı

SAYI : B.02.1.HM.0.SGM.0.3.1.1

18.01.05* 03534

TÜRKİYE SİGORTA VE REASÜRANS
ŞİRKETLERİ BİRLİĞİNE
Büyükdere Cad. Büyükdere Plaza
No :195 Kat 1-2 0620 Levent / İstanbul

Müsteşarlığımızca edinilen bilgilerden, rücu konusu alacakların muhasebeleştirilmesi ile ilgili bazı hususlarda sigorta şirketleri arasında farklı uygulamaların bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu nedenle, konuya ilişkin açıklama yapma gereği hasıl olmuştur.

Rücu alacağının bu borcun borçlu tarafından sulhen veya dava yolu ile kabul edilmiş olması şartına bağlı olarak tahakkuk ettirilmelidir. Borçlu tarafından kabul şartı gerçekleştiği anda rücu alacaklarının gelirlere dahil edilmesi gerekmektedir. Öte yandan sigorta şirketlerinin birbirleri arasındaki rücu alacaklarının gelir kaydedilmesi, borçlu tarafa ibranamenin gönderilmesi ile gerçekleşmelidir. Bu şart gerçekleşene kadar rücu alacakları, (2004 yılı için) nazım hesaplarda açılacak 9.01.1.99.01 Rücu Alacakları hesabında takip edilmelidir. Ayrıca, nazım hesaplarda takip edilen bu tutarların yayınlanacak mali tablo dipnotlarında da gösterilmesi gerekmektedir.

Bilgi edinilmesini ve uygulamada yeknesaklık sağlanmasını teminen konunun tüm sigorta ve reasürans şirketlerine duyurulması hususunda gereğini rica ederim.

Ahmet Genç
Dr. Ahmet GENÇ
Müsteşar G.
Genel Müdür V.

TÜRKİYE SİGORTA VE REASÜRANS ŞİRKETLERİ BİRLİĞİ	
NO:	216
TARİH:	18.1.2005

Hazine Müsteşarlığı Sigortacılık Genel Müdürlüğü (İh0n0) Bulvarı No:36, 06510 Emek/ANKARA Tel: (0312)2128238 Faks: (0312)2128871

12882221688
080122128871
H/TNE M/S/1 S/10 F/EN/00 FAK:003122128871

18 Jan 05 11:52 P.01

T. C
GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI
İstanbul Vergi Dairesi Başkanlığı
Mükellef Hizmetleri Tahsilat Grup Müdürlüğü

Sayı: B.07.1.GİB.4.34.20.01/288-2580

28.02.2006/2379

KONU: Müflis şirket adına düzenlenmiş ödeme emrinin kanuni temsilciye tebliği ve kanuni temsilcinin olayı dava konusu etmesi karşısında mahkemenin davayı ehliyet yönünden reddi ve ödeme emirlerinin kanuni temsilci adına düzenlenmesi gerektiği

..... **VERGİ DAİRESİ MÜDÜRLÜĞÜNE**

İlgi: 17.01.2006 tarih ve 620 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda ; Daireniz 331 0034 526 vergi kimlik numaralı mükellefi San. Tic. A.Ş.'nin dairenize vermiş olduğu 14.02.1996 tarih ve 4622 sayılı dilekçesi ile 24.01.1996 tarih 1995/579 sayılı dosya ile 1. Asliye Ticaret Mahkemesi nezdinde iflas kararını aldığını, sözkonusu iflas işlemlerinin 1.İflas Müdürlüğü'nün 1996/1 sayılı dosyasında işlem gördüğünü bildirdiği; 1.İflas Müdürlüğü'ne yazdığınız 11.08.1999 tarih ve 11090 sayılı yazı ile iflas işlemlerinin neticesi hakkında bilgi istediğiniz; 20.08.1999 tarih; 1996/1 sayılı cevabi yazılarında; iflas masasına kayıtlı tüm alacaklılardan işlemlerin sürdürülebilmesi için avans istenmesine rağmen hiçbirinin avans yatırmaması nedeniyle 30.09.1997 tarihinde dosyanın işlemde kaldırıldığı bildirildiği; 09.12.2002 tarih ve 1996/1 sayılı yazı ile de mükellef şirketin alacaklılara dağıtılacak herhangi bir malvarlığı bulunmadığından İİK'nun 218. maddesi gereği basit tasfiye olarak açıldığı ve ileride tekrar masraf yatırılıp tasfiyenin tekrar sürdürülmesi sağlanıncaya kadar dosyanın işlemde kaldırıldığı belirtilmiştir;

Mükellef şirketin 1999 dönemi KV ve Kurum Stp. beyannamesini vermemesi üzerine ilgili dönem için takdire sevk sonucu dairenize intikal eden Takdir Komisyonu Kararlarına istinaden gerekli tarh işlemlerinin yapılarak düzenlenen ihbarnamelerin 18.05.2003 tarihinde ilanen tebliğ edilmek suretiyle kesinleştiği; kesinleşerek ödeme safhasına gelen vergi borçlarının tahsili için şirket adına düzenlenen ödeme emirlerinin şirketin bilinen adresinde tebliğine çalışılmışsa da tebligat yapılamayıp geri döndüğünden bu defa da sözkonusu ödeme emirlerinin tebliği için şirket yönetim kurulu başkanı'in bizzat beyan ettiği adresine gönderilmiş olup 07.10.2004 tarihinde oğlu tarafından tebellüğ edildiği ;

Şirket adına kayıtlı herhangi bir malvarlığı kaydına rastlanmadığından, şirket yönetim kurulu başkanı'in banka hesaplarına haciz konulduğu ve borç miktarı 15.000,00-YTL 'nin üzerinde olduğundan adına yurtdışı tahdidi konulduğu;

Adı geçenin, sözkonusu idari işlemleri..... 6.Vergi Mahkemesi nezdinde 2004/2542 no'lu dosya ile dava konusu etmesi üzerine mahkeme tarafından verilen 12.01.2005 tarih ve 2005/84 no'lu red kararının Danıştay Dairesi nezdinde 2005/486 esas no'lu dosya ile temyiz konusu edilmesi üzerine 2005/1393 no'lu karar ile temyiz talebinin reddedilerek 6.Vergi Mahkemesinin kararının aynen onandığı ancak

DanıştayDairesinin temyiz talebinin reddine ilişkin sözkonusu kararının yorumlanmasında tereddüte düşüldüğü belirtilmekte; sözkonusu kararın yorumlanmasına ve bundan sonra izlenecek idari işlemlere ilişkin Başkanlığımız görüşü talep edilmektedir.

İlgi yazınız ekindeki 6.Vergi Mahkemesinin 12.01.2005 tarih ve E.No: 2004/2542, K.No:2005/84 sayılı kararı ile sözkonusu kararın Danıştay nezdinde temyizinin istenmesi üzerine Danıştay Dairesinin 12.07.2005 tarih ve E.No: 2005/486, K.No:2005/1393 sayılı kararının değerlendirilmesinden; 1995 yılı Gelir Stp. V., Fon Payı, GF ve Ağır Kusur Cezasının tahsili amacıyla San. Tic. A.Ş. adına düzenlenen ödeme emrinin iptali istemiyle şirket temsilcisi'in vekili tarafından açılan davada; adı geçen şirketin 24.01.1996 tarihinde iflasına karar verildiği, ancak basit tasfiyede dağıtılacak para bulunmaması ve alacaklıların da avans yatırmaması üzerine 30.09.1997 tarihinde dosyanın işleminden kaldırıldığı, şirket yönetim kurulunun da tasfiyenin tamamlanması yoluna gitmediğinden şirket tüzel kişiliğinin devam ettiği, 2577 sayılı İ.Y.U.K.'un 2. maddesi uyarınca iptal davalarını idari işlemlerden menfaatleri ihlal olunanların açabilecekleri, şirket adına düzenlenen ödeme emrinin davacıya tebliğ edilmiş olmasının davacıyı ödeme emrinin muhatabı yapmayacağı gibi bu durumun şirket adına düzenlenen ödeme emriyle istenilen kamu alacağının davacıdan tahsili sonucunu doğurmayacağı, başkası adına tesis edilen idari işlemin iptalinde davacının menfaatinin bulunmayacağı gerekçesiyle davanın ehliyet yönünden reddine karar verildiği ve

İflasına karar verilen şirket hakkında tasfiye hükümlerinin uygulanması gerektiğinden bahisle şirket tüzel kişiliği adına düzenlenen ödeme emrinin şirketle ilgili ödevleri yerine getirmekle görevli tasfiye ve iflas dairelerine tebliğ edilmesi gerekirken usulüne uygun olmayan bir şekilde davacıya tebliğinin 213 Sayılı V.U.K.'un 162. maddesine uygun olmadığı için davanın tüzel kişinin yetkili organı tarafından değil de müflis şirketi temsile yetkili olmayan davacı tarafından verilen dilekçe ile açılmış olması nedeniyle temyiz isteminin de reddine karar verildiği anlaşılmaktadır.

Bilindiği üzere; Türk Ticaret Kanununun 434 ve devamı maddelerinde,anonim şirketlerin infisalı ve tasfiyesine ilişkin hükümlere yer verilmiş , anılan Kanunun 434 üncü maddesinde anonim şirketin münfesi olma sebepleri ,449 uncu maddesinde de şirketin tasfiyesinin sona ermesi üzerine sicilden terkin edileceği ve bu durumun tescil ve ilan edileceği hüküm altına alınmıştır.

Diğer taraftan, davalı ve davacı olabilmek belli ehliyetlere sahip olmaya bağlı olup, dava ehliyeti dava şartlarından biri olduğu için mahkemelerin , tarafların dava ehliyetine sahip olup olmadığı hususunu re'sen gözetmeleri gerekmektedir.Tüzelkişiler davaları yetkili organları tarafından takip ederler ve tüzel kişilerin organları davalarda kanuni temsilci durumundadırlar.

Bu yönüyle, sözkonusu kararlarda bir durum tesbiti yapılmış olup, mükellef aleyhine dava reddedilmiş gibi görünse de asıl itibarıyla Mahkeme, adı geçen davacının şirket adına düzenlenmiş ödeme emrinin kendisine tebliği üzerine şirketin kanuni temsilcisi sıfatıyla

değil de kendi adına (aslında adına tesis edilmeyen bir işlemin) ödeme emrinin iptali talebiyle dava açmış olmasını bu ödeme emrinin muhatabı olmaması nedeniyle yerinde görmeyerek şirket adına düzenlenmiş ödeme emri ile şirket kanuni temsilcisinin takip edilemeyeceğinin ve adı geçenin de bu davayı kanuni temsilci sıfatıyla şirket adına değil de kendi adına açmasının yerinde olmadığına tesbiti şeklinde yorumlanmalıdır.

Bu itibarla ,dava ehliyet şartına uyulmamasından reddedilmiş ve şirketin kanuni temsilcilerinin şirketin iflasına karar verilen tarih öncesindeki sözkonusu borçlar nedeniyle takip edilmeyeceği yönünde bir hüküm getirmemiştir. Zira, şirket tüzel kişiliğinden tahsil edilemeyeceği anlaşılmış olan borçların tahsili amacıyla adlarına düzenlenen ödeme emirleriyle şirket kanuni temsilcilerinin takibi yoluna gidilebileceği tabiidir.

Kaldı ki, kanuni temsilcilerin temsil ettikleri şirketin feshedilmesinden sonra şirketi temsile kanunen yetkili bulunmasalar dahi ,Türk Ticaret Kanununun 175 ve müteakip maddeleri uyarınca ,şirketin feshedilmesinden önceki dönemlere ait borçlarından dolayı sorumlulukları devam etmektedir.

Bilindiği üzere, 6183 sayılı A.A.T.U.H.K'nın "Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu" başlıklı Mükerrer 35. maddesinde, "Tüzel kişilerle küçüklerin ve kısıtlıların, vakıflar ve cemaatler gibi tüzel kişiliği olmayan teşekküllerin malvarlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları ,kanuni temsilcilerin ve tüzel kişiliği olmayan teşekkülü idare edenlerin şahsi malvarlıklarından bu kanun hükümlerine göre tahsil edilir.

Bu madde hükmü, yabancı şahıs veya kurumların Türkiye'deki mümessilleri hakkında da uygulanır. Tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş veya tasfiye edilmiş olmaları, kanuni temsilcilerin tasfiyeye giriş tarihinden önceki zamanlara ait sorumluluklarını kaldırmaz.

Temsilciler, teşekkülü idare edenler veya mümessiller, bu madde gereğince ödedikleri tutarlar için asıl amme borçlusuna rücu edebilirler." hükmüne yer verilerek, tüzel kişilerin tasfiye haline girmiş olmaları veya tasfiye edilmiş olmaları halinde , tasfiye tarihinden önceki zamanlara ait borçlardan kanuni temsilcilerin sorumluluklarının devam ettiği,tasfiye durumunun kanuni temsilcilerin sorumluluğunu ortadan kaldırmayacağı belirtilmiştir.

Anılan Kanun hükmüne göre şirketin amme borçlarından dolayı şirketin kanuni temsilcilerine gidilebilmesi için, amme alacağının tüzel kişiliğın malvarlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gerekmektedir.

Konuya ilişkin olarak, 387 Seri No'lu Tahsilat Genel Tebliği'nin Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu başlıklı 1.Kısımında, 4108 sayılı Kanunun 11.maddesi ile 6183 sayılı Kanuna 35.maddeden sonra gelmek üzere yukarıda yer alan mükerrer 35. maddenin eklendiği belirtilerek, amme alacağının tüzel kişiliğın malvarlığından kısmen veya tamamen tahsil edilememesi veya tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması durumları hakkında ;

“...Kanunun 54. ve müteakip maddelerine göre yapılan takip sonucunda amme borçlusunun malvarlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen veya tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacaklarının, yukarıda belirtildiği şekilde tayin olunan kanuni temsilcilerin malvarlığından tahsili cihetine gidilecektir.

Maddede yer alan “...malvarlığından tamamen veya kısmen tahsil edilemeyen amme alacakları...” hükmü , amme borçlusu hakkında 6183 sayılı Kanuna göre yapılan takip muameleleri sonucunda; amme borçlusunun haczi kabil herhangi bir malvarlığının bulunmaması ,haczedilen malvarlığının satılarak paraya çevrilmesine rağmen satış bedelinin amme alacağını karşılamaması gibi nedenlerle tahsil edilemeyen amme alacaklarını ifade etmektedir.

Amme borçlusunun mal varlığından “...tahsil edilemeyeceği anlaşılan amme alacakları...” ifadesi ise amme borçlusunun yapılan tüm araştırmalara rağmen bulunamaması, amme borçlusunun haczedilen mal varlığına 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre yapılan değerlendirme sonucu tesbit edilen değerlerin amme alacağını karşılamaması, borçlunun iflas etmiş olması halinde iflas idaresi ile kurulan irtibat sonucu amme alacağının iflas masasından tahsil edilemeyeceğinin anlaşılması gibi nedenlerle tahsil dairelerince yürütülen takip muamelelerine rağmen amme alacağının amme borçlusundan tahsil edilemeyeceği kanaatinin olduğu halleri kapsamaktadır.

Buna göre, amme borçlusu nezdinde sürdürülen takip muameleleri sonucunda yukarıda belirtilen hallerden herhangi birinin varlığı halinde kanuni temsilciler hakkında takip yapılabilmesi için yeterli şartların olduğu kabul edilecek ve takip muamelesine kanuni temsilciler adına 6183 sayılı Kanunun 55. maddesine göre tanzim edilecek ödeme emri tebliği suretiyle başlanılacaktır.....” açıklamalarına yer verilmiştir.

Bahse konu Mahkeme Kararları (..... 6.Vergi Mahkemesi ve Danıştay ... Dairesi Kararları) ile Kanun maddesinin ve yukarıda yer alan 387 Seri No’lu Tahsilat Genel Tebliğindeki konuya ilişkin açıklamaların birlikte değerlendirilmesinden, San. Tic. A.Ş.’nin tüzel kişiliği sona ermemiş olmakla birlikte hakkında iflas kararı alınmış olduğundan ve yaptığımız yazışmalar sonucu 1.İflas Müdürlüğü’nün cevabi yazılarından, amme alacağının şirketin malvarlığından tahsil edilemeyeceği anlaşılmakta bu durumda, şirket tüzel kişiliği adına düzenlenen ödeme emrinin bilinen adresinde tebliğ edilemeyeceğinin kesinleşmesi üzerine kanuni temsilcinin takibine şirket adına düzenlenmiş ödeme emirleri ile değil kendi adlarına düzenlenmiş ödeme emrinin tebliği suretiyle başlanması gerektiği ve mevcut olayımızda şirket adına düzenlenmiş ödeme emrinin kendine tebliği sonucu davacının davayı kendi adına değil şirket adına kanuni temsilci sıfatıyla açmış olması gerektiği halde, davacının kendi adına tesis edilmiş bir idari işlemmiş gibi iptal talebinde bulunduğu davanın ehliyet yönünden reddedildiği anlaşılmaktadır.

Buna göre, San. Tic. A.Ş.’nin iflasına karar verildiği tarihten önceki dönemlere ait olan ve bu şirketten arandığı halde tahsili mümkün olmayan amme alacaklarının tahsili için adı geçen kanuni temsilci (davacı) adına düzenlenecek ödeme emirlerinin tarafına tebliği suretiyle takibata başlanarak amme alacağının takip ve tahsili yoluna gidilmesi gerekmektedir.

Diğer taraftan, adı geçen şirketin başka kanuni temsilcileri olduğunun tesbiti durumunda, sözkonusu amme alacağının bu şahıslardan da takip ve tahsili yoluna gidileceği tabiidir.

Bilgi edinilmesini ve gereğinin buna göre ifasını rica ederim.

1.5. Yönetmelikler

Devlet Bakanlığından: Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabı Yönetmeliği

BİRİNCİ BÖLÜM

Genel Hükümler

Amaç ve Kapsam

Madde 1 — Bu Yönetmelik, zorunlu mali sorumluluk sigortasına tabi motorlu araçların neden olabilecekleri zararların karşılanması amacıyla oluşturulan Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabının işleyişine, Hesaptan yapılacak ödemelere ve diğer hususlara ilişkin esasları düzenlemektedir.

Dayanak

Madde 2 — Bu Yönetmelik, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun 108 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 3 — Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Müsteşarlık: Hazine Müsteşarlığını,
- b) Kanun: 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununu,
- c) Birlik: Türkiye Sigorta ve Reasürans Şirketleri Birliğini,
- d) Hesap: Bu Yönetmelik kapsamına giren araçların neden olabilecekleri zararların Kanunun 108 inci maddesinde belirtilen kurallara göre karşılanması amacıyla oluşturulan Karayolu Trafik Garanti Sigortası Hesabını,
- e) İşleten: Araç sahibi olan veya mülkiyeti muhafaza kaydıyla satışta alıcı sıfatıyla sicilde kayıtlı görülen veya aracın uzun süreli kiralama, ariyet veya rehni gibi hallerde kiracı, ariyet veya rehin alan kişiyi veya başka bir kişinin aracını kendi hesabına ve tehlikesi kendisine ait olmak üzere işleten ve araç üzerinde fiili tasarrufta bulunan kişiyi,
- f) Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası: Bir motorlu aracın işletilmesinin bir kimsenin ölümü veya yaralanmasına veya bir şeyin zarara uğramasına neden olması halinde motorlu aracı işletenin sorumluluğunu karşılamak üzere Kanuna göre yapılması zorunlu sigortayı,
- g) Yükümlü Sigorta Şirketi: Düzenlediđi zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi ile verdiği teminat tutarları içinde zararın karşılanmasından sorumlu sigorta şirketini,

h) Hak Sahibi: Trafik kazası sonucu ölenin destekten yoksun kalma tazminatını hakedenler ile yaralananları ve bu Yönetmeliğin 8 inci maddesine göre maddi zarar görenleri,

1) Tazminat: Motorlu araçların neden oldukları kazalarda yaralanan kişilerin geçici veya sürekli olarak tamamen veya kısmen çalışma güçlerini kaybetmelerinden doğan zararlar ile motorlu aracın işletilmesi ölüme neden olursa ölenin yardımından mahrum kalanların destekten yoksun kalması karşılığı yapılan ödemeleri,

i) Tedavi Gideri: Motorlu araçların neden oldukları kazalarda yaralanan kişilerin ilkyardım, muayene ve kontrol veya bu yaralanmadan ötürü ayakta, klinikte, hastane ve diğer yerlerdeki tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderleri ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Hesap Yönetimi ve Denetimi Hesap Yönetim Komitesi

Madde 4 — Hesap, Karayolları Trafik Kanununun 108 inci maddesine göre oluşturulmuştur.

Hesap, Yönetim Komitesi tarafından yönetilir ve Yönetim Komitesi hesapla ilgili iş ve işlemlerden sorumludur.

Yönetim Komitesi aşağıda belirlenen şekilde Birlik başkanı ve dört üyeden oluşur.

Yönetim Komitesi Başkanı : Birlik Başkanı (Murahhas Üye)

Yönetim Komitesi Bşk.Yrd. : Birlik Genel Sekreteri (Murahhas Üye)

Yönetim Komitesi Üyesi : Birlik Başkanının belirleyeceği bir genel sekreter yardımcısı

Yönetim Komitesi Üyesi : Hesap müdürü

Yönetim Komitesi Üyesi : Müsteşarlıkça belirlenecek bir temsilci

Hesabı, Birlik Başkanı, temsil eder. Başkan gerektiğinde sahip olduğu temsil ve ilzam yetkilerinin tamamını veya bir kısmını Birlik genel sekreterine devredebilir.

Hesap adına kullanılacak yetkilerin, kimler tarafından ve nasıl kullanılacağı yönetim komitesi tarafından kararlaştırılır.

Yönetim Komitesi başkan ve üyeleri ile hesap müdürünün görevlerinden ayrılmaları halinde, yönetim komitesi üyelikleri, ayrılış tarihi itibarıyla sona erer.

Yönetim Komitesi üyelerine, bu görevlerinden dolayı huzur hakkı ödenmez.

Yönetim Komitesi, yılda dört defadan az olmamak üzere gerekli görülen hallerde toplanır. Toplantı daveti Başkan veya en az üç üyenin talebi ile yapılır.

Toplantı için Yönetim Komitesi üye tam sayısının yarısından bir fazlasının hazır bulunması şarttır.

Kararlar hazır bulunanların çoğunluğu ile alınır. Oyların eşitliği halinde, başkanın oy kullandığı taraf çoğunluğu sağlamış olur.

Hesap Yönetiminin Görevleri

Madde 5 — Hesabın işleyişi ile ilgili olarak Yönetim Komitesi aşağıda belirtilen görevleri yerine getirir:

a) Bilgi ve belgeleri, ilgili mevzuat ve sigortacılık teamüllerine uygun olarak inceleyerek Hesap Yönetimine yapılan başvuruları en kısa sürede ve kaynaklar çerçevesinde değerlendirip sonuçlandırılmasını sağlamak,

b) Hesabın gelir ve giderleriyle ilgili belgelerin usulüne göre düzenlenmesini ve muhafaza edilmesini sağlamak,

c) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesine göre ödenen tazminat ve diğer giderleri sorumlulardan tahsil etmek veya bu amaçla bu kişiler aleyhine rücu davaları açmak,

d) Hesabın amacına yönelik anlaşma, iş ve işlemleri yapmak,

e) Katılım paylarını süresi içinde ödemeyen sigorta şirketleri hakkında yasal işlemler yürütmek,

f) Hesabın mevcutları ve gelirlerinin nemalandırılmasını sağlamak,

g) Hesap personelinin atamalarını yapmak, özlük hakları ve ücretlerini belirlemek,

h) Sigorta şirketlerinin iflasları veya tasfiyeleri halinde, iflas ve tasfiye idare, kurul veya masaları ile ilişkileri yürütmek,

ı) Faaliyetini gerçekleştirmek amacıyla taşınır, taşınmaz mallar kiralamak, satın almak,

i) Zarara yol açan aracın, Kanununun 91 inci maddesinin beşinci fıkrasına göre, geçerli zorunlu mali sorumluluk sigorta poliçesinin bulunmaması halinde gerektiğinde ilgili kamu kuruluşları nezdinde girişimde bulunmak,

j) Hesabın işleyişi ile ilgili mevcut ve ilerde doğabilecek sorun ve işlemlerle ilgili tüm kararları almak ve işlemleri yürütmek.

Hesap Yönetimine yapılan başvurularda, eğer kazaya neden olan araç belirlenmiş, ancak zorunlu mali sorumluluk sigortasının varlığı tespit edilememişse, Hesap tüm sigorta şirketlerine veya Motorlu Taşıt Bürosuna başvurarak söz konusu araçla ilgili zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi düzenlenip düzenlenmediğini araştırır. Sigorta şirketleri veya Motorlu Taşıt Bürosu üç iş günü içinde kazaya neden olan araçla ilgili zorunlu mali sorumluluk sigortası poliçesi düzenlenip düzenlenmediğini Hesap Yönetimine bildirir. Hesap Yönetimi, bu yükümlülüğün yerine getirilmemesi nedeniyle yapılan haksız ödemeleri ilgili sigorta şirketinden veya Motorlu Taşıt Bürosundan talep eder.

Hesap Dönemi ve Hesabın Denetimi

Madde 6 — Hesabın dönemi takvim yılıdır. Hesapla ilgili işlemler Müsteşarlık tarafından denetlenir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Mali Hükümler **Hesabın Gelirleri**

Madde 7 — Hesabın gelirleri şunlardır:

- a) Her yıl sigorta şirketlerinin zorunlu mali sorumluluk sigortası için tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde biri (%1) oranındaki katılma payları,
- b) Zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptıranların safi primlerinin yüzde ikisi (%2) oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları,
- c) Rücu yoluyla sağlanan gelirler,
- d) Yatırım gelirleri,
- e) Diğer gelirler.

Hesabın Giderleri

Madde 8 — Hesaptan Kanunun sorumluluk ve sigortaya ilişkin hükümleri ve teminat limitleri içinde kalan aşağıdaki zarar ve giderler karşılanır:

- a) Kazayı yapan motorlu aracın saptanamaması durumunda kazanın meydana geldiği tarihte geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasına göre bedeni zararlar nedeniyle ödenecek tazminat tutarları,
- b) Zorunlu mali sorumluluk sigortası yaptırmaksızın trafiğe çıkarılan motorlu aracın kişilere verdiği bedeni zararlar nedeniyle kazanın meydana geldiği tarihte geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasına göre ödenecek tazminat tutarları,
- c) Müsteşarlıkça asgari teminat tutarlarının artırılmasına rağmen zeyilname düzenlenmeyip eksik teminatlı kalan motorlu araçların kişilere verdiği zararlarda kazanın meydana geldiği tarihte yürürlükte olan zorunlu mali sorumluluk sigortası tarifesindeki teminatlar ile poliçede belirtilen teminatlar arasındaki farka kadar ödenecek tazminat tutarları,
- d) Kanunun 107 nci maddesi uyarınca işletenin sorumluluğunun olmadığı hallerde, çalınmış veya gaspedilmiş motorlu aracın kişilere verdiği zararlar için kazanın meydana geldiği tarihte geçerli zorunlu mali sorumluluk sigortasına göre bedeni zararlar nedeniyle ödenecek tazminat tutarları,
- e) Kanunun 108 inci maddesinin (c) bendine göre ödemekle yükümlü olduğu tazminat tutarları ve maddi zararlar,
- f) Tazminat ve maddi zarar ödemelerinin gerçekleşmesiyle ilgili giderler,
- g) Hesap Yönetimine karşı açılan veya Hesap Yönetiminin açtığı davalara ilişkin giderler,
- h) Hesapla ilgili olarak çalışan personele ilişkin giderler ile Hesabın işlemlerinin yürütülebilmesini sağlayacak diğer giderler.

Hesaptan bu giderler dışında harcama yapılamaz. Birlik personelinin Hesap İşleriyle görevlendirilmeleri halinde 1475 sayılı İş Kanununun ilgili hükümleri saklıdır. Bu maddenin (e) bendine göre yapılacak ödemelerde; Mahkeme kararı ile kesinleşmiş tazminat dosyalarına ilişkin tutarlar hak sahiplerine hemen ödenir. Diğer dosyalar Hesap Yönetimince incelendikten veya incelettirildikten sonra ya tazminatın ödenmesine ya da reddine karar verilir.

Hesap Yönetimi, sigorta şirketlerinin iflas nedeni ile rücu etmelerinden kaynaklanan talepleri ile ilgili olarak topluca değerlendirme yapmak suretiyle bu şirketlerle hesap kapatmaya ve hesabın kapatılmasına yönelik anlaşmalar yapmaya yetkilidir. Bu takdirde, hangi sigortalılar için ödeme yapıldığı, sigortalı adı ve soyadı, poliçe numarası, hasar tutarı, hangi şirketten rücu edildiği bir liste halinde tutulur. Bu durumda, rücu eden şirketçe, listede yer alan sigortalılara rücu çerçevesinde yapılmış olan icrai ve yasal takipler derhal kaldırılır.

Katılma Paylarının Ödenmesi ve Gecikme Faizi

Madde 9 — Sigorta şirketleri her yıl zorunlu mali sorumluluk sigortası için tahsil ettikleri safi primlerin yüzde birini, izleyen yılın Şubat ayı sonuna kadar, kendilerinin ve acentelerinin sigorta yaptırımlardan tahsil ettikleri primlerin yüzde iki oranındaki katılım paylarını ise tahsilatı takip eden ayın sonuna kadar Hesap Yönetimince belirlenen bir bankaya yatırmak ve katılım paylarını bir liste halinde hesaba bildirmek zorundadırlar.

Söz konusu katılma paylarını zamanında ve tam olarak Hesaba yatırmayan sigorta şirketleri yatırmadıkları tutar üzerinden 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsili Usulü Hakkında Kanunun hükümleri uyarınca gecikme zammı öderler. Ayrıca, Kanunun 108 inci maddesinde öngörülen para cezasının uygulanabilmesini teminen haklarında yasal işlem yapılır.

Hesap Mevcutlarının Yönetilmesi

Madde 10 — Hesabın mevcutları ve gelirleri T.C. Ziraat Bankası A.Ş. nde, T.C. Ziraat Bankası A.Ş. ndeki kamu hissesinin %50 nin altına düşmesi halinde son üç yıllık bilanço toplamları dikkate alınarak ilk beş büyük banka arasından yönetim kurulunca belirlenecek bir banka nezdinde tutulur.

Hesabın mevcutları; vadeli-vadesiz hesaplar, hazine bonoları, devlet tahvilleri veya devletçe ihraç edilecek diğer menkul değerlere yatırılabilir.

Ödemelerin Yapılması

Madde 11 — Hesap yönetimince, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra, tazminat miktarında ve hak sahiplerinde tereddüt bulunmadığı takdirde belirlenen miktar, hak sahiplerine ilgili banka aracılığı ile ödenir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Rizikonun Oluştuğunda Uygulanacak Esaslar

Başvuru Süresi

Madde 12 — Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinde belirtilen hallerde doğan tazminat ve zararların Hesaptan karşılanabilmesi için hak sahiplerinin, zararı ve tazminat yükümlüsünü öğrendiği tarihten başlayarak iki yıl ve herhalükarda kaza gününden

başlayarak 10 yıl içinde bizzat yazılı olarak veya taahhütlü mektupla Hesaba başvurmaları gerekir. Bu süreler içinde yapılmayan talepler dikkate alınmaz.

Başvuru Sırasında İstenecek Belgeler

Madde 13 — Hesaba konu zararların tazmini için Kanunun 83 üncü maddesi uyarınca düzenlenecek trafik kaza tespit tutanağının bulunması şarttır. Bu tutanakta kazaya neden olan aracın zorunlu mali sorumluluk sigortası bulunup bulunmadığına, poliçenin varlığı halinde düzenleyen şirketin adı ve poliçe numarasına yer verilmelidir.

Hak sahipleri başvurularına aşağıdaki belgeleri de eklemek zorundadırlar:

a) Ölüm Halinde Gereken Belgeler:

- 1) Hak sahibinin dilekçesi,
- 2) Olayın mahkemeye intikal etmesi halinde mahkeme kararı,
- 3) Ölüm raporu,
- 4) Ölenin mesleği ile gelir durumunu ve desteklik ilişkisini gösterir belge,
- 5) Hak sahiplerine Sosyal Güvenlik Kurumlarından gelir bağlanmış ise, bağlama kararı ile bağlanan gelirin peşin değerini gösteren belge,
- 6) Trafik kazası ile illiyeti gösteren istenecek diğer belgeler.

b) Yaralanma Halinde Gereken Belgeler:

- 1) Hak sahibinin dilekçesi,
- 2) Olayın mahkemeye intikal etmesi halinde mahkeme kararı,
- 3) Sağlık Bakanlığınca belirlenen tarifeler dikkate alınarak düzenlenen hastane giderlerini gösteren faturalar,
- 4) İlk yardım, muayene ve kontrol veya tedavi giderleri ile tedavinin gerektirdiği diğer giderlerin trafik kazası ile illiyetini gösteren her türü bilgi ve belgeleri,

ibrazla yükümlüdür.

Sigorta şirketinin iflasına karar verilmiş olması halinde, iflas masasına alacak kaydı yaptırılıp yaptırılmadığı, yaptırılmışsa bununla ilgili belgenin ibrazı istenir.

Hesaptan Karşılanmayacak Zararlar

Madde 14 — Aşağıdaki zararlar hesaptan karşılanmaz:

- a) Manevi tazminat talepleriyle, Yönetmeliğin 8 inci maddesi (e) bendi hükmü hariç, kişiye gelen bedensel zararlar dışındaki her türlü maddi zararlara ilişkin talepler,
- b) Hatır için karşılıksız taşınan kişiler ile hatır için aracın karşılıksız verildiği kişiye gelen bedensel zararlar,
- c) Kazaya neden olan aracın, işleyen veya sürücüsü tarafından ileri sürülecek zararlar,
- d) Kanunun 105 inci maddesine göre motorlu araç yarışlarıyla ilgili olarak yarış için bulunması gereken sigorta yapılmamış ve kaza yarış sırasında vukubulmuşsa kazaya neden olan motorlu aracın kişilere verdiği zararlar için ödenecek tazminat tutarları,

e) Kanunun 104 üncü maddesine göre esasları Bakanlıkça belirlenen zorunlu mali sorumluluk sigortası yapmakla yükümlü motorlu araçlarla ilgili mesleki faaliyette bulunan kişilere bırakılan motorlu aracın kişilere verdiği zararlar için ödenecek tazminat ve tedavi giderleri,

f) Motorlu aracı çalan ve gaspedenlerle, bunlara yardım ve yataklık edenler veya motorlu aracın çalındığını ya da gaspedildiğini bilerek kendi istekleri ile araca binen sürücü veya yolcuların zararları,

g) İşletenin, eylemlerinden sorumlu tutulduğu kişilere karşı yöneltebileceği zararlar,

h) İşleten tarafından ileri sürülebilecek tazminat talepleri,

i) Motorlu bisikletlerin kullanılmasından ileri gelen zararlar,

i) Hastalık ve Ferdi Kaza Sigortası yapan sigorta şirketlerinin rücu talepleri.

Talebin Kabul Edilmemesi

Madde 15 — Hesap Yönetimi tarafından yapılan inceleme ve değerlendirme sonucunda tamamen veya kısmen rededilen başvurular, ilgililere yazı ile bildirilir.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Rücu Hakkının Kullanılması

Madde 16 — Hesaptan yapılan ödemeler nedeniyle;

a) Kusurlarıyla zarara neden olanlara veya zarara sebebiyet veren motorlu aracın kullanılmasından işletene ve/veya işletenine karşı sorumlu olanlara,

b) Kazaya neden olan aracın işleteninin sonradan belli olması halinde bu kişilere veya sigortacısına,

c) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (c) bendine göre, tazminat ödenmesine sebebiyet veren işletene,

d) Üniversitelere bağlı hastaneler ve diğer bütün resmi ve özel sağlık kurum ve kuruluşlarına acil olarak götürülen trafik kazası geçirmiş kişilere yükümlü sigorta şirketi tarafından verilen teminat tutarını aşan hizmet bedelleriyle ilgili olarak işletene ve sorumlulara,

e) Bu Yönetmeliğin 8 inci maddesinin (e) bendine göre yapılan ödemeler çerçevesinde ilgili sigorta şirketine,

karşı rücu hakkı kullanılır.

Hukuki İşlemlerin Yürütülmesi

Madde 17 — Hesap Yönetiminin sorumlulara başvurması, iflas masası ile ilişkiler ve rücu haklarının kullanılması hallerinde bunlara ilişkin hukuki işlemler Hesap tarafından yürütülür.

Borçlar Kanunu Hükümlerinin Uygulanması

Madde 18 — Tazminatın biçimi ve kapsamı konusunda Borçlar Kanunu hükümleri uygulanır.

Borçtan ve Yükümlülüğten Kurtulma

Madde 19 — Hesap Yönetimi, zorunlu mali sorumluluk sigorta teminatı sınırları içinde yaptığı ödemeler ile borçtan ve yükümlülüğten kurtulur. Zorunlu mali sorumluluk sigorta teminat tutarlarını aşan zararlar, zarara sebebiyet veren veya hukuken sorumlu olanlarca karşılanır.

Zarar Görenlerin Çokluğu

Madde 20 — Aynı kazada zarar görenlerin tazminat giderleri, yürürlükteki kaza başına zorunlu mali sorumluluk sigorta teminat tutarlarından fazla ise, zarar görenlerden her birinin Hesap Yönetimine karşı yöneltebileceği talepler, sigorta tutarının tazminat alacakları toplamına olan oranına göre indirim tabii tutulur.

Başka tazminat taleplerinin bulunduğunu bilmeksizin zarar görenlerden birine veya birkaçına kendilerine düşecek olandan daha fazla ödemede bulunan iyiniyetli Hesap Yönetimi, yaptığı ödeme çerçevesinde diğer zarar görenlere karşı da borcundan kurtulmuş sayılır.

Hak Sahiplerinin, Zarar Sorumlusuna Karşı Dava Açmaları Halinde Yapılacak İşlemler

Madde 21 — Hesaptan talepte bulunan hak sahipleri, zarar sorumlusuna karşı açtıkları davaları Hesaba bildirmek zorundadırlar. Hesap açılan davaların mahiyetine göre, yapacağı ödemeleri durdurabilir ve açılan davalara müdahil olarak katılabilir.

Ödemelerin İadesi

Madde 22 — Zarardan sorumlu olanlara karşı yasal haklarını kullanarak dava açan hak sahipleri bu davaları kazanmaları ve uğradıkları zararların tamamen veya kısmen tazminini sağlamaları halinde, Hesaptan yapılan ödemeler nedeniyle sebepsiz zenginleşmeye yol açan tutarı beş iş günü içinde Hesaba iade etmekle yükümlüdürler. Aksi takdirde, bu durumu öğrenen Hesap Yönetimi haksız kazanca yol açan Hesaptan yapılan ödemelerin gecikme faizi ile birlikte geri alınması için gereken yasal işlemleri başlatır.

Daha Önce Yapılan Başvurular

Madde 23 — Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce Hesaptan ödeme yapılmasına ilişkin olarak yapılan başvurular, 3/5/1997 tarihli ve 22978 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliğine göre değerlendirilir.

Yürürlükten Kaldırılan Yönetmelik

Madde 24 — 3.5.1997 tarihli ve 22978 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Karayolları Trafik Garanti Fonu Yönetmeliği yürürlükten kaldırılmıştır.

Yürürlük

Madde 25 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 26 — Bu Yönetmelik hükümlerini Hazine Müsteşarlığı’nın bağlı olduğu Bakan yürütür.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Rücu tanımını yapınız	➤ Sigorta şirketlerinden bilgi alabilirsiniz..
➤ Rücu için neler yapılır, araştırınız.	➤ Tremer veya ilgili sigorta şirketlerinin sitelerine girerek bilgi alabilirsiniz.
➤ Hasar verenin tespiti nasıl yapılır, açıklayınız.	➤ Noter veya Sigorta ana şirketlerinden, merkezlerinden bilgi alınabilir.
➤ Tebligat nasıl çekilir, öğreniniz.	➤ Avukatlık bürolarından yararlanılabilir.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER

Bu faaliyet ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Açık unutulmuş muslukta akan suların eve zarar vermesine hasar denir mi?		
2. Hırsızlık olayından hemen sonra yetkili makamlara haber verilmeli mi?		
3. Bir hasar meydana geldiğinde ihbardan sonra poliçe şirkete gönderilmeli mi?		
4. Bir kaza meydana geldiğinde trafik ekipleri çağrılıp tutanak tutturulmalı mı?		
5. DASK zorunlu deprem sigortasını kısaltılması mı?		
6. İşyerinin camının kırılması cam kırılması hasarı mı sayılır?		
7. Yangından sonra itfaiye raporunu sigorta şirketi ister mi?		
8. Trafik kazalarında bedeni hasar oluşmuşsa alkol raporu istenir mi?		
9. Tarım ürünlerinde bir hasar meydana gelmişse zarar taraflar arasında yapılacak anlaşmayla mı belirlenir?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

B- UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Evrakları ve uzman raporları tamamlanan dosyalar teknik servise gönderilir mi?		
2. Ödemesi hazır olan ve ödeme günü verilen tüm dosyalar bir hafta önceden mi ödeme servisine ulaşır?		
3. Hasar dosyası olmadan hasar ödemeleri yapılır mı?		
4. Yangın hasarlarında uzman raporu istenir mi?		
5. Hırsızlıkla ilgili hasarlarda suç faallerinin bulunmadığına dair belge 30 gün içinde mi alınır?		
6. Cam kırılması hasarında uzman raporu istenir mi?		
7. Tehlikeli hastalık hasarlarında ayrıca kişiden bilgi formu istenir mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Hasara sebep olan kişiyle görüşebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bölgemizdeki sigorta acentelerine giderek onlardan rücu işlemleri ile ilgili bilgi alınız.
- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek eksper şirketlerini öğreniniz.
- Bölgenizdeki sigorta acentesine giderek poliçe örnekleri alarak öğreniniz.

Hasar veren ile genelde sigorta şirketlerinin hukuk büroları ilgilenirler. Sigorta şirketlerinin de genel de ana merkezden bu işler yönlendirilir. Hasar verenden bazen direk tahsil olabileceği gibi karşı tarafında sigortası olabilir, o zaman kişileri hiç rahatsız etmeden ilgili sigorta şirketleri kendi aralarında hallederler.

2.1. Hasar Verenın Ödeme Durumu

Bir kimsenin bir başkasına karşı sahip olduğu hakların, üçüncü bir kişiye devredilip bu üçüncü kişi tarafından kullanılmasına hukuk dilinde halefiyet adı verilmektedir. Sigortacılıkta da, sigortacı, bir hasar ya da zarar ile ilgili olarak sigortalıya ödediği tazminat oranında, hukuken sigortalının yerine geçer ve sigortalının söz konusu zarardan ötürü üçüncü kişilere karşı bir dava hakkı var ise, bu hak, tazmin edilen zarar oranında sigortacıya devredilmiş olur.

Halefiyet ilkesi, zenginleşme yasağı ilkesinin sonucudur. Böylece zarara uğrayan şahsın zararı sigortacı tarafından giderilecek, sigortacı da ödediği meblağı kanuni halefiyet hakkına dayanarak zarar verenden tahsil edebilecektir. Sigorta ettiren, rizikonun gerçekleşmesi sebebi ile meydana gelen zararlar için üçüncü bir şahsa karşı herhangi bir hukuki sebebe dayanarak tazminat talebi hakkına sahip ise, bu hak aynen ödenen sigorta tazminatı nispetinde sigortacıya geçer.

Sigortacının kanuni halefiyet hakkı, kara sigortaları yönünden T.T.K.m.1301'de düzenlenmektedir. T.T.K. 1301/1. madde metni şöyledir: “Sigortacı sigorta bedelini ödedikten sonra hukuken sigorta ettiren kimse yerine geçer. Sigorta ettiren kimsenin vaki zarardan dolayı üçüncü şahıslara karşı dava hakkı varsa bu hak, tazmin ettiği bedel nispetinde sigortacıya intikal eder”

- Bu durumda kanun iki şart aramaktadır:İlk olarak rizikonun gerçekleşmesinden doğan zararlar için sigorta ettiren (zarar gören) üçüncü şahıslara karşı tazminat talebi hakkına sahip olmalıdır. İlk maddede üçüncü şahıs, sigortalı ve sigorta ettirenin dışındaki her şahıstır. Üçüncü şahıs kavramı ele alındığında, sigorta sözleşmesini yapan ve primleri ödeyen sigorta ettirenin, halefiyet konusunda üçüncü şahıs olamayacağı kabul edilmelidir.
- İkinci olarak, sigortacı sigorta tazminatını ödemiş olmalıdır. Sigortacı ancak ödediği sigorta bedeli nispetinde sigorta ettiren şahsın haklarına halef olabilir. Sigorta tazminatı miktarı dışında kalan kısım için sigorta ettiren hak sahibi olmakta devam eder. Sigorta tazminatının gerçek hak sahibi olan şahsa ödenmiş olması gerekir. Sigortacı sigorta poliçesi hükümlerine göre ödemekle yükümlü olduğu sigorta tazminatını ödedikten sonra, sigortalıya kanunen halef olur.

Sigorta sözleşmesine taraf olan sigortacı ile sigortalı arasındaki bu ilişkide, halefiyet hakkı açısından göz önüne alınması gereken en önemli husus, sigortalının üçüncü şahıslarda sağlayacağı parasal menfaatleri üzerinde sigortacının hak talep edebilmesinin tek yasal dayanağının, doğrudan doğruya sigorta sözleşmesi olmasıdır. Örneğin, iki otomobilin karıştığı ve taraflardan birinin tamamen suçsuz olduğu bir trafik kazasında sorumlu olan taraf, diğer tarafın tüm hasarını karşılamakla yükümlüdür.

Diğer bir deyişle, kazada herhangi bir sorumluluğu olmayan tarafın, sorumlu olan taraftan yasal alacakları doğmuştur. Böyle bir durumda, suçsuz olan tarafın sigortacısı, meydana gelen tüm hasarı sigortalısına öder ve sigortalının karşı taraftan bu olay nedeniyle sağlayabileceği, kanundan doğan tüm parasal haklarına sahip olur. Halefiyet hakkı açısından önemli olan diğer bir nokta, sigortacının lütf olarak yapmış olduğu ödemede, sigortalının yasal alacak hakları sigortacıya intikal etmez. Çünkü lütf ödemeleri tazminat niteliğinde ödemeler değildir ve halefiyet hakkı ancak tazminat ödemelerinden kaynaklanır.

2.2. Halefiyet İlkesinin Amacı ve Faydası

Halefiyet ilkesi başlıca iki amaca hizmet etmektedir.

- Tazminat Birikimini Önlemek

Zarar sigortalarında, halefiyet ilkesi sayesinde, sigortacı ödediği tazminattan dolayı, sorumlu kişiye rücu edebilmekte, bu bakımdan da zarar gören sıfatıyla sigortalının aynı zarar için hem sigortacıdan hem de zarar sorumlusundan ayrı ayrı tazminat alması, bundan dolayı da riziko yüzünden zenginleşmesi önlenmiş olmaktadır.

Örnek olarak bir yangın olayını göz önüne alalım. Yangın olayı sigortalı için hiçbir zaman bir kar aracı olmamalıdır. Sigortalının sahibi olduğu binanın komşunun/kiracının bir kusuru neticesinde yandığını varsayarsak, sigortalının komşusundan ve sigortacısından ayrı

ayrı tazminat talep ederek uğradığı zararın iki mislini elde etmesi ancak halefiyet ilkesi sayesinde önlenmiş olmaktadır.

Sigortalının zenginleşmesinin önlenmesi, rizikoyu onun için çekici olmaktan çıkartır. Sigortalı rizikonun gerçekleşmesini arzulamaz. Hasarın meydana gelmesine engel olmak için icabında her türlü tedbiri alır. Netice itibariyle kasti hasarlara set çekileceğinden milli servet dolayısıyla kamu düzeni de korunmuş olur.

- Sigorta Sözleşmesi Sayesinde ve Sigortalının İradesine Aykırı Olarak Zarar Veren Sorumluluktan Kurtulmasını Engellemek

Kanuni halefiyetin sigortacıya sağladığı rücu hakkı, zarar verenin tamamen yabancı olduğu, mali külfetine katılmadığı sigorta sözleşmesinin varlığı sayesinde sorumluluktan kurtulmasını engellemekte, bu suretle sigortalının iradesine ve hakkaniyetine aykırı bir sonucun doğmasını önlemektedir. Fikrimizce, halefiyet ilkesinin getirilmesindeki esas amaç sigortalı lehine tazminat birikimini önlemektir.

Hasar verenin Rücu Bilgileri klasik anlatımla sigorta şirketlerinin dava ve icra öncesindeki işlemlerini kapsayan bir modül olarak görünmekle birlikte, programımızda bir hukukçunun her türlü rücu işlemlerini takip edebileceği şekilde hazırlanmıştır.

Yani hukuken (bir dava takibi, icra takibi yada adi yollardan) ödediği parayı bir başkasından tahsil etme durumunda bulunan tüm kişilere ait takip ve işlemler bu modül altında tutulabilmektedir.

2.3. Rücu İşlemleri ve Hasar Verme İle İlgili Program Örneği

Rücu işlemlerini ve hasar verme ile ilgili tüm mevzuların takip edilebileceği bir program örneği üzerinde açıklamalar yapılmıştır.

The screenshot shows a software application window titled "Rücu Bilgileri". The window has a sidebar on the left with a tree view containing the following items: "Rücu Tarafları", "Rücu Hikayesi", "Rücu Belge Bilgileri", "Tebliğatlar", "Belge Bilgileri", "Muhasebe", "Görüşme Ekle", "Yapılacak İşler", and "Ajanda". The main area is divided into several sections. At the top, there is a field for "EİSİ (F6) Rücu Dosya No". Below this, there are two tables: "RÜCU EDEN BİLGİLERİ" and "RÜCU EDİLEN BİLGİLERİ", both with columns for "K", "SFAT", and "TARAF ADI". The "RÜCU EDEN BİLGİLERİ" table is currently empty. Below the tables, there is a form with several fields: "Hasar Tarihi", "Geliş Tarihi", "Hasar Dosya No", "Referans No", "Müracaat Tarihi", "Zamanaşımı" (with Year, Month, and Day dropdowns), "Zamanaşımı Tarihi", "Ödeme Tarihi", and "Ödeme Açıklaması". To the right of the form, there is a "Rücu Kaynak" section with radio buttons for "Poliçe", "İcra Dosya No", "Dava Dosya No", and "Adi Alacak". Below this, there is a text area for "Açıklaması". At the bottom of the window, there is a field for "Davanın Değeri".

- Hasar Tarihi: Rücu ile ilgili hasar tarihidir.
- Geliş Tarihi: Hasar dosyasının geliş tarihidir.
- Hasar Dosya No: Hasar Dosya numarasının tutulduğu bilgi alanıdır.
- Rücu Dosya No: Rücu Dosyasına hukuk bürosu yada departmanda verilecek dosya numarasıdır.
- Müracaat Tarihi: Rücu ile ilgili olarak müracaatın yapıldığı tarihtir.
- Zamanaşımı: Gün ay ve yıl olarak zamanaşımı süresinin girildiği bilgi alanıdır.
- Zamanaşımı Tarihi: Dosyanın hesaplanmış zamanaşımı tarihidir.
- Ödeme Tarihi: Rücu ile ilgili olarak rücu edenin yaptığı ödeme tutarıdır.
- Ödeme Açıklaması: Ödeme ile ilgili açıklama bilgisinin tutulduğu bilgi alanıdır.
- Davanın Değeri: Rücu meblağının tutulduğu bilgi alanıdır.
- Rücu Kaynak: Bu alanda rücu dosyasına esas olan hukuk ilişkisi hangi kaynaktan gelmekte ise bu kaynak seçilecektir.
- Poliçe: Rücu dosyasına esas olan hukuk ilişkisi poliçeden gelmekte ise bu kaynak seçilecektir. Açılan kutudan evvelce kaydedilmiş olan Poliçe kayıtları arasından birini seçebilir yada hemen etiketin yanındaki dürbün butonlarını kullanarak poliçe arama bilgileri ekranına ulaşarak daha detaylı bir arama yapabilir yada yeni bir dosya kaydederek dönebilirsiniz.
- İcra Dosya No: Rücu dosyasına esas olan hukuk ilişkisi bir icra dosyasından gelmekte ise bu kaynak seçilecektir. Açılan kutudan evvelce kaydedilmiş olan icra dosya kayıtları arasından birini seçebilir yada hemen etiketin yanındaki dürbün butonlarını kullanarak icra dosya arama bilgileri ekranına ulaşarak daha detaylı bir arama yapabilir yada yeni bir dosya kaydederek dönebilirsiniz.
- Dava Dosya No: Rücu dosyasına esas olan hukuk ilişkisi dava dosyasından gelmekte ise bu kaynak seçilecektir. Açılan kutudan evvelce kaydedilmiş olan dava dosyaları kayıtları arasından birini seçebilir yada hemen etiketin yanındaki

dürbün butonlarını kullanarak dava dosya arama ekranına ulaşarak daha detaylı bir arama yapabilir yada yeni bir dosya kaydederek dönebilirsiniz.

- **Adi Alacak:** Eğer rücu dosyasına konu olan ilişki bir dosyaya yada poliçeye bağlı değil ise bu durumda bu seçeneği işaretlemelisiniz. Bu ilişki detayını Açıklama alanında tutabilirsiniz.
- **Açıklama:** Rücu kaydı ile ilgili olarak açıklama bilgilerinin tutulacağı alandır.

2.3.1. Rücu Tarafları

Rücu Modülü de hukuk ailesinin diğer modüllerinde olduğu gibi, müvekkillerinizin aktif yada pasif olduğu tüm dosyaları tutabileceğiniz bir programdır. Bu nedenle Rücu taraflarını işlerken rücu eden tarafın müvekkiliniz mi yoksa karşı tarafınız mı olduğunu seçmeniz gerekmektedir.

Müvekkiliniz ile aynı tarafta olup sizin temsil etmediğiniz carileri de “Diğer” kodu ile programa kaydetmelisiniz.

Taraf Kodu	MÜVEKKİL
Taraf Sıfatı	DAVACI
Cari Adı	AK SİGORTA A.Ş.
Mesuliyet Poliçe No	
Kusur Oranı	0,00
İbraname Tarihi	
İbraname Durumu	
İbraname Durum T.	

- **Rücu Edenler**

Rücu Eden tarafların kayıtlarının tutulduğu bölümdür.

- **Taraf Kodu:** Bu alana tarafın kodunu açılan kutudan seçerek girmelisiniz.
- **Taraf Sıfatı:** Tarafın sıfatını açılan kutudan seçerek işlemelisiniz.
- **Cari Adı:** Tarafın Adını Cariden gelen taraf koduna uygun isimlerden seçerek bu alana işlemelisiniz. Program cari kayıtlarındaki karşılıklarına bakarak, carinin müvekkil yada karşı taraf olmasına göre listenizi dolduracaktır.
- **Mesuliyet Poliçe No:** Eğer rücu işlemi sürdürülürken tarafın kendi sahip olduğu harici bir poliçeden tahsilat yada mahsup söz konusu ise bu poliçe bilgisinin seçileceği alandır.
- **Kusur Oranı:** Bu tarafa ait kusur oranının girildiği bilgi alanıdır.
- **İbraname Tarihi:** Taraf ile ibralaşma söz konusu ise bu ibranamenin tarihinin girileceği bilgi alanıdır.
- **İbraname Durumu:** İbranamenin durumunun girileceği bilgi alanıdır.

- **İbraname Durum Tarihi:** İbraname durumunun tarihinin girileceği bilgi alanıdır.

➤ Rücu Edilenler

Rücu Edilen tarafların kayıtlarının tutulduğu bölümdür.

Tarafl Kodu	KARŞI TARAF
Tarafl Sıfatı	DAVALI
Cari Adı	ALI SNAR
Mesuliyet Polİçe No	
Kusur Oranı	0,00
İbraname Tarihi	
İbraname Durumu	
İbraname Durum T.	

- **Tarafl Kodu:** Bu alana taraflın kodunu açılan kutudan seçerek girmelisiniz.
- **Tarafl Sıfatı:** Taraflın sıfatını açılan kutudan seçerek işlemelisiniz.
- **Cari Adı:** Taraflın Adını Cariden gelen tarafl koduna uygun isimlerden seçerek bu alana işlemelisiniz. Program cari kayıtlarındaki karşılıklarına bakarak, carinin müvekkil yada karşı tarafl olmasına göre listenizi dolduracaktır.
- **Mesuliyet Polİçe No:** Eğer rücu işlemi sürdürülürken taraflın kendi sahip olduğu harici bir poliçeden tahsilat yada mahsup söz konusu ise bu poliçe bilgisinin seçileceği alanıdır.
- **Kusur Oranı:** Bu tarafla ait kusur oranının girildiği bilgi alanıdır.
- **İbraname Tarihi:** Tarafl ile ibralaşma söz konusu ise bu ibranamenin tarihinin girileceği bilgi alanıdır.
- **İbraname Durumu:** İbranamenin durumunun girileceği bilgi alanıdır.Satırın hemen solunda bulunan "Ekle" butonunu kullanarak İbraname durumlarını listeye kaydederek kullanabilirsiniz.
- **İbraname Durum Tarihi:** İbraname durumunun tarihinin girileceği bilgi alanıdır.

➤ Sorumlu Bilgileri

Her modülden yapacağınız kayıtlar ile ilgili olarak o kaydın sorumlusunu belirlemeniz gerekmektedir. Program bu dosya ile ilgili olarak üreteceği işlerde bu sorumluyu otomatik olarak getirecektir. Ayrıca siz de sorumlusuna göre dosyalarınızı yada bu dosyalar ile ilgili kayıtları kolay sorgulama olanağına sahip olacaksınız.

RUCU SORUMLULARI	
SORUMLU CARI ADI	
▶	ADIL KAZANIR

Ekleyen : ADIL
Ver:1 - 06.04.2004 14:42

Personel Adı ADIL KAZANIR

2.3.2. Rucu Dosyasının Hikayesi

Bu form dosya ile ilgili olarak müvekkillerden bize aktarılan bilgilerin bir hazırlık açıklaması ve istemler şeklinde formatlandığı bölümdür. Bu bölüme girilen bilgiler rucu takibinin gerçek sorumlusu dışındakilerin bu dosyaya göz atmaları halinde dosya ile ilgili genel bir izlenim edinmelerini sağlayabilecektir.

Ayrıca bu bölümlerde yaptığımız açıklamalar bu rucu dosyası ile ilgili olarak yapılacak yazışmalarda (dilekçelerde) yazışmanın açıklamalar kısmını da dolduracaktır.

ADIL
Ver:1 - 06.04.2004 14:42

Personel Adı ADIL KAZANIR

Program böylece bir rucu belgesinin tam otomatik olarak doldurabilmek için gerekli verilere de kavuşmuş olacaktır.

Hikaye süreçlerinin tanımlanmasında ve hikayelerin yeniden düzenlenmesinde formun üzerindeki "Varsayılan Olarak Kaydet" seçeneğinden faydalanmayı unutmazsanız, bir önceki sürece ait hikayeyi yeniden yazmak zorunda kalmazsınız. Bkz. Seri Kayıt Uygulamaları

- Hikâye Süreç: Bu alana rücu süreci seçilecektir. Aşağıdaki Olay Açıklamaları ve İstemler de bu süreç ile ilgili olacaktır. Örneğin Ödeme İhtarı Dilekçesi süreç olarak seçilir ise, aşağıdaki açıklama alanları bu aşamadaki süreci ve istemleri yansıtacaktır. Süreç kademeleri ilerledikçe rücu hikayesi de gelişecek ve bu süreçler ile ilgili olarak yazdırılacak dilekçeler de bu zenginleşmiş açıklamalar ile otomatik olarak hazırlanmış olacaktır. Tabii ki kullanıcının her zaman hazırlanan belgeyi, editöre aktarma ve burada yeniden düzenleme şansı bulunmaktadır.
- Olay Açıklamaları: Rücu Dosyası ile ilgili olarak sürece uygun hikayenin tutulacağı bilgi alanıdır.
- İstekler: Rücu Dosyası ile ilgili olarak sürece uygun istem bilgilerinin tutulacağı bilgi alanıdır. Bu alana yazılacak açıklamaların programdan otomatik aktarılacak bilgiler ile birlikte hazırlanacak dilekçenin istem kısmını oluşturacağı düşünülerek, yazdırılan dilekçelerin kullanıcı tarafından çıktısı alınmadan kontrol etmesi ve gerekir ise yeniden düzenlenmesi tavsiye edilmektedir.

2.3.3. Rücu Belge Bilgileri

Rücu işlemine ait olarak toplanan her türlü evrakın kaydedildiği bilgi formudur. Bu formda örneğin bir trafik kazası ile ilgili olarak, ifade zabıtları, olay fotoğrafları, trafik kazası tesbit tutanağı vs gibi tüm belgeler kaydedilebilir.

- Belge Türü: Bu alana belgenin türü seçilecektir. Satırın hemen solunda bulunan “Ekle” butonunu kullanarak Belge Türlerini listeye kaydederek kullanabilirsiniz.
- Belge Tarihi: Bu alana belgenin tarihi yazılacaktır.
- Mevcut mu: Belge büroda yada hukuk departmanında mevcut ise işaretlenecektir.
- İbraname Durumu: İbramenin durumunun girileceği bilgi alanıdır.
- Açıklaması: Bu alana bağlanan belge ile ilgili açıklama girilebilir.

Hasar veren kişi kurum veya yetkili kişiler taraflar arasında anlaşmalı banka, ptt şubeleri ve özel bürolara gidilerek sözleşme gereği, konulara uygun olarak hasar verenden tahsil edilir.

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hasar tespit tutanakları örneği bulunuz.	➤ Sigorta şirketlerinden temin edebilirsiniz.
➤ Hasar tespit tutanakları örneklerini inceleyiniz.	➤ Olay mercileri sigorta şirketlerinin genel merkezleri olup. Vukuları çözüp sigorta aracı hizmetlerine bildirimde bulundurur.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A- OBJEKTİF TESTLER

Aşağıdaki sorularda bırakılan boşluklara doğru cevapları yazarak, doğru şıkları işaretleyiniz?

1. Kimi zaman açık unutulmuş bir, kimi zaman da patlayan bir akan sular, hem kendi evinizin hem de komşularınızın evlerinin hasar görmesine neden olabilir.
2. Sigortalı dairemizde hırsızlık meydana gelmişse ve olay tarihinde itibaren gün içinde çalınan eşyalarımız bulunamaz ise ilgili karakol tarafından verilen çalınan malların bulunup bulunmadığını belirten belgeyi sigorta şirketine teslim etmeliyiz.
3. Evraklar ve eksper raporu tamamlanan dosyalar görevlilerine iletilir.
4. Ödemesi hazır olan ve ödeme günü verilen tüm dosyalar ödeme gününden gün önce ödeme servisine ulaşır.
5. Trafik kazası sonucunda maddi hasar oluşmuşsa aşağıdaki belgelerden hangisi istenmez?
 - A) Trafik Kazası Tespit Tutanağı ve Alkol Raporu
 - B) Zarar gören araca ait Ruhsat fotokopisi
 - C) Zarar gören araca ait Sürücü Belgesi (Ehliyet) fotokopisi
 - D) Görgü tanıklarının yazılı beyanları
6. Hayvan hayat hasarlarında en geç 24 saat içinde nereye ihbarda bulunulmalıdır?
 - A) Sigorta şirketi
 - B) Acente
 - C) Tarsim
 - D) Veteriner
7. Hasar ihbarı yapan sigortalının aşağıdaki hususlardan hangisini sigorta şirketine bildirmesi gerekmez?
 - A) Poliçe numarası
 - B) Kaza tarihi
 - C) Tahmini hasar meblağı
 - D) Tutanağı tutanların adı

8. Aşağıdakilerden hangisi yangın hasarı durumunda hasar dosyasında bulunması gereken evraklardan değildir?
- A) Takipsizlik kararı
 - B) Tapu veya kira sözleşmesi
 - C) Eksper raporu
 - D) Veraset ilamı
9. Aşağıdakilerden hangisi hırsızlık hasarında hasar dosyasında bulunması gereken evraklardandır?
- A) Defin ruhsatı
 - B) Veraset ilamı
 - C) Görgü tespit zaptı
 - D) Fotoğraf
10. Aşağıdakilerden hangisi cam kırılması hasarında hasar dosyasında bulunması gereken evraklardandır?
- A) Fatura
 - B) Doktor raporu
 - C) Heyet raporu
 - D) Aile Nüfus kayıt örneği
11. Aşağıdakilerden hangisi yaralanma halinde hasar dosyasında istenen evraklardandır?
- A) Tedavi masraflarını gösteren fatura
 - B) Tahlil sonuçları
 - C) Reçete isimleri
 - D) Defin ruhsatı

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı modülün sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

B- UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Ödemesi hazır olan ve ödeme günü verilen tüm dosyalar bir hafta önceden mi ödeme servisine ulaşır?		
2. Hasar dosyası olmadan hasar ödemeleri yapılır mı?		
3. Hasar verenin ödeme durumunu belirleyen kıstasları öğrenebildiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete dönerek tekrar inceleyiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Öğrenci hasar tahsilâtı durumunu öğrenebilecektir.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek onlardan rücu işlemleri ile ilgili bilgi alınız.
- Bölgenizdeki sigorta acentelerine giderek eksper şirketlerini öğreniniz.
- Bölgenizdeki sigorta acentesine giderek poliçe örnekleri alarak öğreniniz.
-

Sigortacının sigortalının yerine geçerek zarar sorumlusu üçüncü şahıs aleyhine sigortalının talep ve dava haklarına sahip olabilmesi için bazı şartların bir araya gelmesi gerekmektedir.

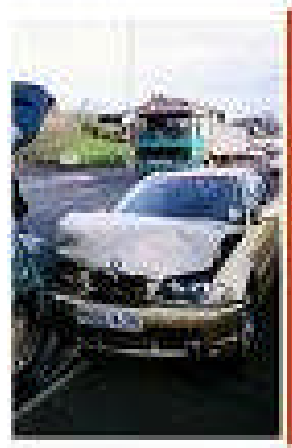
3.1. Hasar Verenden Tahsil

Hukuken geçerli bir sigorta sözleşmesinin varlığı, riziko gerçekleşince bu sözleşmeden doğan bir borç olarak sigorta tazminatının sigortalıya ödenmesi, sigortalının zarar sorumlusu üçüncü şahsa karşı herhangi bir hukuki sebepten (haksız fiil, akid, kanun) ötürü bir talep ve dava hakkına sahip olması gibi.

Bu saydığımız şartların bir araya gelmesi halinde, sigortacının halefiyetinin gerçekleşmesi, kanundaki özel düzenlemenin bir sonucu olarak kendiliğinden oluşur. Sigortalının ve sigortacının bu sonuca yönelmiş bir işleme girişmeleri veya iradelerinin bu yönde birleşmiş olması gerekmez. Sigortacının halefiyeti, bu şartların gerçekleşmesine adeta otomatik bir surette bağlanmıştır. Halefiyetin gerçekleşmesi için bir kanuni şekil şartına da gerek yoktur.

- Hukuken Geçerli Bir Sigorta Sözleşmesinin Varlığı

Sigortacının TTK. 1301. maddesine istinaden zarar sorumlusu üçüncü kişiye rücu edebilmesi için, zarar görenin tahsil edeceği tazminatın sigorta sözleşmesine dayanan akdi bir yükümlülük gereğince ödenmiş olması gerekir.

➤ Sigorta Tazminatının Ödenmesi

TTK'nun 1301'inci maddesinde sigortacının "...sigorta bedelini ödedikten sonra..." sigortalının haklarına halef olacağı yazılıdır. Görülüyor ki sigorta tazminatının ödenmesi halefiyetin adeta onsuz olmaz şartıdır.

➤ Ex-Gracia Ödemeler

Sigorta dilinde ex-gracia ödeme gerek sözleşmenin yazılış tarzı gerekse hasarın oluş şekli itibariyle hasarın sigorta teminatı dışında kalmasından dolayı sigortalıların, poliçe özel ve genel şartlarına ters düşen tazminat talepleriyle, ekspertiz sonuçlarına itirazlarının değerlendirilerek yapılan fazla ödemelere denir. Ex-gracia ödemeler çeşitli etkiler altında yapılabilir: müşteri daima haklıdır ilkesi gereğince sigortalıya hoş görünmek, gelecekte daha iyi ilişkiler kurmak, insani amaçlara hizmet...vb. Sigortacılık uygulamasında ex-gracia ödemede bulunabilmek için sigortalının iyi niyet sahibi olması, ağır kusurun bulunmaması ve reasürörlerin onayının alınmış olması aranmaktadır.

Sigorta sözleşmesi mevcut olmakla birlikte hasar sigorta teminatı dışında kaldığından ex-gracia ödeme, sigorta sözleşmesinden doğan bir duruma dayanılarak yapılmış sayılamaz. Bu sebeple ex-gracia ödemelerde sigortacı kural olarak geçerli bir sigorta sözleşmesinin mevcut olmadığı hallerdeki imkanlardan yararlanmak suretiyle zarar sorumlusuna rücu edebilecektir. Hiçbir şekilde TTK. m. 1301' e istinat (dayanamayacaktır) edemeyecektir.

➤ Yargılama Hukuku Açısından Sigortacının Rücu Davası

Ticaret Kanunumuz sigorta tazminatını ödeyen sigortacıya tazminat borçlusu (zarar giderim yükümlüsü) aleyhine bir rücu davası açma imkanını vermiştir. Her ne kadar Türk Ticaret Kanununun 1301'inci maddesinin 1'inci fıkrası açıkça rücutan bahsetmemekteyse de, sigortacının tazminat borçlusuna rücu davası açabilme imkanı, yaptığı ödeme oranında sigortalının tazminat taleplerine halef olmasının doğal bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır

3.2. Sigorta Şirketinden Tahsil

Sigortacının kanuni halefiyetinin sigorta tekniği açısından da önemli faydası vardır. Sigortacının halefiyeti sigortayı daha ucuz bir hale getirir. Zira sigorta prim hadleri hesap edilirken halefiyet ilkesi nazara alınmakta ve primler o nispette düşük tutulmaktadır. Böylece prim miktarlarında yapılan her indirim sigortaya rağbeti artıracak, milli servet de daha geniş ölçüde sigorta himayesine kavuşmuş olacaktır. Bu husus halefiyet ilkesinin ayrıca bir de sosyal faydası bulunduğuna dair önemli

bir kanıttır.

3.3. Hukuken Tahsil

Sigortacı TTK.1301. madde hükmüne göre sigortalıya kanunen halef olacağından bir rücu hakkına örneğin; haksız fiile, vekâletsiz iş görmeye, sebepsiz zenginleşmeye nazaran daha avantajlı bir durumda olacaktır. Zira zarar sorumlusuna rücu edebilmesi için sadece sigorta tazminatını ödediğini ispat etmesi kafidir.

Halefiyet tazminat alacağıın sigortacıya geçişini kolaylaştırır.

Halefiyetle sigortacının rücu hakkı icabında takviye edilmiş olmaktadır. Zira halefiyette alacaklı ödemeyi takiben otomatik olarak alacak ile birlikte onu temin eden rehin kefalet gibi hakları da edinmektedir.

UYGULAMA FAALİYETİ

➤ İşlem Basamakları	➤ Öneriler
➤ Hasar dosyasını açıklayınız.	➤ Hasar dosyası kısmını okuyunuz.
➤ İhbarla ilgili periyodik işlemler nelerdir, araştırınız.	➤ Hasar dosyası kontrolü kısmını okuyunuz.
➤ Hasar dosyası kontrolünü açıklayınız.	➤ Fırtına hasarı raporu bölümünü okuyunuz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A. OBJEKTİF TESTLER

Aşağıdaki sorularda boş bırakılan yerlere doğru cevapları yazınız.

1. Sigortalının bir kazaya bağlı olarak uğrayacağı bedeni ve maddi zararları veya bir kaza nedeniyle ödenilmesi gereken tazminatları karşılamak amacıyla yapılan sigortalara Sigortaları denir.
2. Sigortalının yaşlılık halinde kendisinin, ölümüm halinde ise geride bıraktığı aile bireylerinin sıkıntıya düşmeden hayatını sürdürmesini sağlamaya yönelik bir güvence sunan sigorta dalına Sigortası denir.
3. Kişinin iradesi dışında ani ve dışsal bir olay ya da kaza nedeniyle ölmesi ya da daimi sakat kalması hallerinin güvence altına alan sigorta dalına Sigortası denir.
4. Belirli rizikolar nedeniyle motorlu kara taşıt araçlarında meydana gelecek hasarları güvence altına alan bir sigorta dalına Sigortaları denir.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

B- UYGULAMALI TEST

Bu faaliyet ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Hasar verenden tahsili herkes yapabilir?		
2. Hasar tespitini sigorta şirketleri yaparlar?		
3. Hasar verenden tahsilatı sigorta şirketi yapar ve bizden komisyon alır?		

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül ile kazandığınız yeterliği aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz.

1. Ödemesi onaylanan ödemeler için hangi belge düzenlenir?

- A) İbraneme
- B) Çek
- C) İstek emri
- D) Muhasebe ödeme emir

2. Aşağıdakilerden hangisi hasar ihbarı yapan sigortalının bildirmesi gereken detaylardan değildir?

- A) Poliçe numarası
- B) Kazayı yapanın adı
- C) Kaza tarihi
- D) Tahmini hasar meblağı

3. Yaşam kaybı söz konusu olduğunda istenen evraklara aşağıdakilerden hangisi dahil değildir?

- A) Defin ruhsatı
- B) Veraset ilamı
- C) Aile nüfus kayıt örneği
- D) Ölümüne sebebiyet veren kişi

4. Sigortalı zarardan sonra zararı ücretini ödeyerek telafi etmişse almış olduğu faturayla zararını sigorta şirketinden talep edebilir mi?

- A) Evet
- B) Hayır

5. Sigortalının aracının camı evinin önünde kırılmışsa hasarı tespit etmek için şirket aşağıdakilerden hangisini yapmaz?

- A) Hasar fotoğrafları yeterlidir.
- B) Eksper atar
- C) Hasar dosyası oluşturur.
- D) Zarar ilişkin faturaları ister.

6. 'Evinin önünde aracının camı kırılmış olan sigortalının talebi üzerine düzenlenir' cümlesinde noktalı yere aşağıdakilerden hangisinin gelmesi uygundur?

- A) Polis tutanağı
- B) Görgü tanıklarının ifadesi
- C) Camı kırının ifadesi
- D) Kendi beyanı

7. Dâhili su hasarında aşağıdaki belgelerden hangisinin sigorta şirketine iletilmesi gerekmez?

- A) Poliçe örneği
- B) Poliçe ödeme makbuzları
- C) Hasar talepnamesi
- D) Polis tutanağı

8. Aracımızla kaza yapıp tutanaklar tutulduktan sonra aracı servise çekildikten sonra burada yapılacak ilk iş nedir?

- A) Aracı tamire sormak
- B) Hasarı karşılamak için çalışmalarda bulunmak
- C) Eksperi beklemek.
- D) Hiçbiri.

9. Hırsızlık durumunda aşağıdaki belgelerden hangisinin sigorta şirketine gönderilmesi gerekmez?

- A) Sigorta poliçesi
- B) İtfaiye raporu
- C) Karakol tutanakları
- D) Çalıntı mallara ait talep yazısı

10. Uygulamada kaza branşı içinde yer alan başlıca sigorta türleri arasında aşağıdakilerden hangisi yoktur?

- A) Motorlu araç sigortası
- B) Oto dışı kaza sigortaları
- C) Ferdi kaza sigortaları
- D) Sağlık sigortaları

DEĞERLENDİRME

Yaptığınız değerlendirme sonucunda eksikleriniz varsa öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz. Öğretmeniniz size çeşitli ölçme araçları uygulayacaktır. Öğretmeninizle iletişime geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ 1 CEVAP ANAHTARI

1	Hayır
2	Evet
3	Hayır
4	Evet
5	Evet
6	Evet
7	Evet
8	Evet
9	Hayır

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

1	Musluktan, Tesisat Borusundan
2	30 Gün
3	Revizyon
4	Bir
5	D
6	C
7	D
8	D
9	C
10	A
11	A

ÖĞRENME FAALİYETİ 3 CEVAP ANAHTARI

1	Kaza
2	Hayat
3	Bireysel Kaza
4	Kasko

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

1	A
2	B
3	D
4	EVET
5	B
6	A
7	D
8	C
9	B
10	D

ÖNERİLEN KAYNAKLAR

- GÜCÜKOĞLU, Arzu, **Okul ve Üniversite Ders Notları.**
- GÜCÜKOĞLU, Ferhat, **Sigortacılık Ders Notları.**
- İnternetteki Sigorta Şirketleri ve Bağlı Oldukları Kurum ve Kuruluşların Siteleri.
- KARAYOLLARI GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
- Pendik Ticaret Meslek Lisesi Web sitesi. www.pendikticaret.com/
- Sigortacılık Genel Mevzuatı.
- Sigorta Poliçeleri ve Özel Şartları İle İlgili Kataloglar.
- TAYFUN, Ahmet, **Sigortacılık Ders Kitabı**, Tutibay Yayınları, Ticaret ve Turizm Öğretimi Okulları.
- TRAMER

KAYNAKÇA

- Aksiyon Dergisi Ekonomi Vitrini Bölümü.
- http://www.airport-belgrade.co.yu/upload/images/galerije/skladiste/velike/IMG_1338.jpg
- http://www.bilgiyonetimi.org/cm/pages/mkl_gos.php?nt=549
- <http://www.cemkirtasiye.com.tr/html/siparis.htm>
- <http://www.firmalarkatalogu.com/urunresimleri/72.jpg>
- <http://www.hitbox.com.tr/images/delivery.jpg>
- <http://www.mngairlines.com/images/antrepo/DSC02953.jpg>
- www.pro.lviv.ua/web/main.php?fuseaction=firm
- www.soylenasil.com/bilim/barkod